

# Tallkupp i Argentina

## POLITIKK

Det er inflasjon i Argentina, men ingen vet nøyaktig hvor mye. Ledelsen i det statlige statistiske byrået Indec er anmeldt for forfalskning av statistikkene.

LISBET JÆRE  
BUENOS AIRES

**P**å grunn av historien ligger det en permanent redsel for inflasjon hos argentinerne. Men hva er inflasjonen i dag? Åtte, 15, 20 eller 50 prosent?

Eiendomsmegler Claudio Bolotinsky er oppgitt. Det er vanskelig å drive business i et land med høy inflasjon, enda verre er det når en ikke lenger vet den reelle prisøkningen.

Ifølge tall fra Indec – Instituto Nacional de Estadística y Censos – var inflasjonen ifjor 8,5 prosent. Men det er det ingen som tror på. Aller minst de ansatte i Indec. Folk tror heller på den type karikaturer som en av Argentinas største aviser, Clarín, trykker: Den hovedmistenkte for forfalskningene, handelssekretær i finansdepartementet, Guillermo Moreno, kjevler løs på en mengde tall med et suspekt blikk utkledd i kokkeutstyr. En intern

gruppe på Indec har regnet ut at inflasjonen i 2007 var mellom 22,3 og 26,2 prosent. De får full støtte av fagforeninger, private statistikkbyråer og forbrukerne – folk flest.

– Vi vet at regjeringen driver med lite seriøse ting. Hvordan bestemme takst når de offisielle tallene er løgn? spør Bolotinsky.

### Anmeldt

Det begynte i januar ifjor. Sjefen for konsumprisindeksen fikk sparken fordi hun nektet å røpe en statistisk hemmelighet; handelssekretær Guillermo Moreno krevde listen over hvilke forretninger Indec besøker for å gjøre prisundersøkelser.

Beatriz Paglieri fra finansdepartementet ble innsatt, og veksten i indeksen for januar falt fra 1,9 til 1,1 prosent. Konfliktnivået har siden da vært konstant, med tre direktørutskiftninger på et år. Tre personer, «bakeren» Moreno fra finansdepartementet og to nyoppnevnte ledere i Indec er anmeldt – og under etterforskning.

Det internasjonale pengefondet (IMF) er på banen og krever en skriftlig avklaring på de tvilsomme inflasjonstallene og hvilke metodologiske forandringer som er gjort.

– Selv numrene på etasjene i heisen er feil, sier en mann iro-

nisk på vei ut av heisen i første etasje hos Indec.

Det ble lovet at etter presidentvalget i oktober skulle det innføres en nordamerikansk metode for konsumprisindeks.

I stedet ble 14 personer sparket.

### Protest

6. juli leverte avdelingsleder i Indec, Cynthia Pok – sammen med kollegene – et protestskriv mot forfalskninger av konsumprisindeksen.

– To dager senere fikk jeg høre fra en tv-kanal at jeg var oppsagt, sier Pok.

De ansatte i Indec gikk ut i en 45 dagers proteststreik.

– Etter streiken var vi stengt ute fra informasjonssystemet i 16 dager. I løpet av den tiden var viktig informasjon blitt slettet, sier Pok.

Hun er i en merkelig situasjon; hun er oppsagt fra stillingen som avdelingsleder, får fortsatt lønn fra Indec – men ingen arbeidsoppgaver.

– Det er snakk om et totalt brudd med internasjonale normer for statistisk metode, sier Pok.

Guillermo Moreno, Beatriz Paglieri og Indecs direktør fra juli, Ana Maria Edwin, er anmeldt og under etterforskning.

– Hvordan kan dette skje? Med dine norske øyne vil du



**KARIKATUR.** Den hovedmistenkte for statistikkforfalskningene, Guillermo Moreno, kjevler løs på en mengde tall utkledd som kokk.



**UT.** Cynthia Pok på Indec forfattet et protestskriv mot forfalskninger. Etterpå fikk hun sparken.



**LITE VERD.** Fra 1975 til 1991 ble den argentinske pesoen mer enn halvert i verdi fra år til år.

komme til å le, sier statsadvokat Manuel Garrido.

– Handelssekretær Guillermo Moreno har gått ut over sitt ansvar – som er priskontroll – til å kontrollere en uavhengig institusjon hvis oppgave er objektivt å gjøre greie for hvor mye prisene stiger eller synker, sier Garrido.

Han hevder å ha bevismateriale for hvordan manipulasjonen foregår.

– Det er tatt i bruk et informatikkprogram som automatisk senker priser som overstiger et forhåndsbestemt gjennomsnitt med over 15 prosent. En del produkter og tjenester som har steget mye i pris er rett og slett annullert, som for eksempel privatskoler. Et viktig statistisk prinsipp, hemmeligholdelse av hvilke forretninger som besøkes for å gjøre prisundersøkelser, er brutt, sier Garrido.

Garrido har bevis på hvem



som gikk inn i informatikkprogrammet fra sentralt hold og foretok forandringene og tidspunktet da det skjedde. Han viser frem en bunke kopier fra informatikkprogrammet med oversikt over ulike varer. Alt fra slips og bluser til søte kjeks og franskbrød. Den manipulererte prisen er merket «t» for «top»

– E-post på din mobil?





## 77 Situasjonen er helt bisarr

**BUENOS AIRES:** At argentinsk økonomisk statistikk blir manipulert, kan makroøkonom Daniel Heymann i FN-kommisjonen Eclac – Economic Commission for Latin America and the Caribbean – skrive under på, men hvorfor er vanskeligere å si. De siste ti årene har Indec brukt en statistisk metode utviklet av Eclac.

– Situasjonene er helt bisarr. Det er vanskelig å forstå hva regjeringen vil oppnå med dette. En forklaring kan være at 40 prosent av Argentinas utenlandsgjeld på 145 millioner dollar er bundet til konsumprisindeksen. Når inflasjonen øker, må Argentina betale mer renter. En annen forklaring mener han er redselen for inflasjon, og at høy inflasjon ikke var god valgpropaganda i et valgår som 2007.

– Hva er konsekvensene? Uvisshet rundt den reelle situasjonen rammer økonomien fra



**REAGERER.**  
Daniel Heymann i FN-kommisjonen Eclac.

stort til smått, et eksempel er ved lønnsforhandlinger. Det er vanskelig for privat sektor, og jeg går ut fra også det offentlige, å planlegge fremtiden og vite hvilke investeringer som lønner seg.

Heymann sier at resultatet tilsynelatende er en dobbelt inflasjonseffekt, det er lett å legge på ekstra siden alt bygger på antagelser. Heymann er forfatter av boka «High Inflation». Argentina er verdenskjent for å ha problemer med høy inflasjon.

– Mellom 1975 og 1991 var inflasjonen i Argentina over 100 prosent per år med unntak av i 1980 og 1986. Dersom du ser historisk på det, er dagens nivå forholdsvis lavt.

pe», og er alltid lavere enn den reelle prisen merket «p» for gjennomsnitt (promedio).

– Det at så mange har mistet jobben er alvorlig og viser et hull i argentinsk lovverk. Til tross for anbefalinger fra FN finnes det ingen beskyttelse av varslere. Hva annet kan jeg si enn at dette er en skam for Argentina? Og

egentlig er alle disse bevisene overflødig, folks lommebok er bevis nok, sier Garrido.

Jacob Ryten, internasjonal ekspert på statistikk med erfaring fra blant annet FN, OECD og Verdensbanken sier i et intervju med avisen Ambito Financiero at det som skjer i Argentina er en skandale. Landet hadde

tidligere den beste konsumprisindeksen i Sør-Amerika. På spørsmålet om han har sett noe lignende i andre land svarer han:

– Bare Zimbabwe har gjort alvorligere inngrep i de offisielle statistikkene enn Argentina.

redaksjonen@dn.no

■ **NYTTELØS PROTEST.** I juli ifjor leverte Indec-ansatte et protestskriv mot forfalskninger av konsumprisindeksen. To dager senere fikk avdelingslederen fyken. De ansatte svarte med en 45 dagers proteststreik.  
Foto: Lisbet Jære



– E-post på BlackBerry®.  
Enda sikrere!

## Oppnå mer med BlackBerry® fra Vodafone og TDC.

BlackBerry® passer for deg som vil ha e-post på mobilen enkelt og driftssikkert. Visste du at BlackBerry® har overlegen batteritid? Eller at den er så sikker at NATO og FBI bruker den?

BlackBerry® gjør alle medarbeiderne tilgjengelige overfor kundene og hverandre. Med e-post, kalendere og kontakter direkte til mobilen minsker også dødtiden under reiser og møter. BlackBerry® gir deg mer tid til effektiv jobbing når du er tilbake på kontoret.

Vil du oppnå mer mobilitet har vi de fleksible løsningene. Les mer på [tdc.no/oppnamer](http://tdc.no/oppnamer) eller ring oss nå på 02150.

TDC er den ledende totalleverandøren i det nordiske bedriftsmarkedet av mobil, data- og telekommunikasjon.

